

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема „Продуктивна характеристика на японски пьдпъдъци (*Coturnix coturnix japonica*) от породите Фараон и Манджурски златисти“, за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ по научна специалност „Птицевъдство“, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3 „Животновъдство“

Автор: доц. д-р Атанас Генчев Генчев, Тракийски Университет – Стара Загора, Аграрен факултет, катедра „Животновъдство-непреживни и други животни

Рецензент : проф. д-р Митко Тодоров Лалев – Земеделски институт-Стара Загора, Секция „Развъждане и технологии в птицевъдството“

АВТОБИОГРАФИЧНА СПРАВКА ЗА АВТОРА

Доцент д-р Атанас Генчев Генчев е роден на 29.06.1960 година в град Първомай, област Пловдив. Висшето си образование е завършил в Московската селскостопанска тимирязевска академия, специалност зооинженерство през 1986 година. През април 1987 година е назначен за асистент в катедрата по птицевъдство към Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина – град Стара Загора, преименуван понастоящем в Тракийски университет. През 1997 година за получаване на образователната и научна степен „доктор“ защитава дисертация на тема „Проучване динамиката на растеж и газообмен при кокоши ембриони от месодаен тип“. През 2000 година получава научното звание „доцент“. По голямата част от научната дейност на доц. Генчев се заключава във водене на упражнения и лекции по специалностите

птицевъдство, агрономство, аграрно инженерство, животновъдство. Успоредно с това изнася лекции по магистърската програма: "Управление на системите за безопасност и качество на храните" в дисциплините "Производство на безопасни и качествени продукти от дивеч" и „Производство на безопасни и качествени продукти от птици“. С не по-малка ангажираност участва в разработването на три научни проекта и един електронен курс с учебна насоченост за обучение по дисциплината "Инкубация на селскостопанските птици". Ръководител е на един зачислен докторант.

Представения ми дисертационен труд е разработен и отразен в 325 страници, обхващащи осем основни раздела, илюстрирани с 43 таблици, 67 фигури и четири снимки.

Основната цел на доц. Генчев е била да проучи продуктивните характеристики на две породи японски пьдпъдъци, да разработи оптимални рецепти за тяхното правилно развитие, да проучи технологичните фактори, влияещи върху качеството на месото и яйцата от пьдпъдъци. Всичко това е в унисон със съвременните изисквания за рационално хранене при хората, имайки предвид предназначението на гореспоменатата продукция.

Много умело автора проучва литературата по въпросите на храненето на японските пьдпъдъци, при което не намира еднозначен отговор за оптималните нива на суров протеин и незаменим аминокиселини във фуражните смеси до 5-6-седмична възраст. Няма единно мнение и по въпроса за фазовостта на храненето, а също и за продължителността на отделните фази. Не са изяснени и въпросите за влиянието на хладилната обработка и продължителността на съхранение на месото при температура 0 – 4°C върху химичния състав и технологичните му качества. Още по оскъдни са данните за влиянието на замразяването и размразяването на пьдпъдъчето месо върху физикохимичните му свойства. В нашата научна литература липсват данни за продуктивния потенциал на отглежданите в страната породи японски пьдпъдъци. Липсва яснота по въпроса за яйчната продуктивност на пьдпъдъците, като контрола е за сравнително кратък период от време и липсват данни за цял продуктивен цикъл.

Недостатъчна в нашата литература е информацията по въпроса, касаещ репродуктивните характеристики на японските пьдпъдъци. Липсва информация за динамиката на развитие на

възпроизводителните способности на едно и също стадо в продължение на целия продуктивен период.

Отговорите на всички горезотразени проблеми са разработени в дисертация на доц.Генчев.

Експерименталната част по дисертационния труд е проведена в периода 2001 – 2013 година , обхващаща 12 генерации от двете породи с по 2160 птици за проучване яйчната продуктивност. За установяване месодайните качества на японските пѐдпѐдъци са проведени три научни опита, с които целта е да се даде отговор за влиянието на съдържанието на суров протеин, лизин и метионин през подрастващия период върху растежа им, за влиянието на продължителността на стартерния период върху ефективността от угояването , за влиянието на срока на угояване върху неговата ефективност и за влиянието на температурните условия на отглеждане през първите три седмици върху растежа. Успоредно с тези проучвания са установени и физикохимичните показатели на месото и яйцата, в зависимост от възрастовата диференциация, от породната принадлежност, от условията и продължителността на съхранение, от механичната и термична преработка.

Анализирайки получените резултати от всички експерименти, авторът е оформил 26 извода , които са с оригинален научен и научно-приложен характер. Всичките са свързани с управление процесите на отглеждане и угояване на пѐдпѐдъците през различните периоди, с оптималното хранене, с доказване биологическата ценност на месото и яйцата им.

Систематизирайки получените резултати и направените изводи са обособени седем препорѐки с приложим характер в практиката:

- Първият конкретизира процентите на суров протеин, лизин и метионин през различните фази/ стартер, гроуер и финишер / на отглеждане на пѐдпѐдъците
- Втория акцентира върху температурните промени след 10 дневна възраст , с цел стимулиране на терморегулацията и постигане на по-добър икономически ефект през отоплителния период
- Третия, базирайки се на кланичните показатели и себестойността, препорѐчва периода на реализация на японските пѐдпѐдъци от породите Фараон и Манджурски златист, отглеждани в България да не превишава 35 –дневна възраст
- Четвъртия, анализирайки икономическите и физиологически показатели при производството на разплодни яйца,

препоръчва отглеждането на родителските стада от двете породи да не превишава седем продуктивни месеца

- Петия, препоръчва следкланничната обработка на японските пьдпъдъци да става чрез отделяне кожата с перушината, с цел по-добър външен вид на трупчетата и създаване на предпоставка за по-продължително съхранение на готовия продукт
- Шести, препоръчително е месото да се замразява само в случай на липса на моментен пазар, което да се приложи не по късно от 72-я час от хладилното му съхранение
- Седми, съобразявайки се с изискванията за диетично хранене, препоръчителната дневна норма е четири пьдпъдъчи яйца

Във връзка с дисертацията са представени 12 публикации , които разглеждат основни въпроси от тематиката ѝ, като седем от тях са самостоятелни , а в три е водещ автор. Две статии са на български, издадени в „Животновъдни науки“ и Научни трудове на Аграрен университет - Пловдив, една на руски, докладвана на 5-та Международна научно-практическа конференция „Сохранение разнообразия животни и охотничье хозяйство России“, Москва 14-15 февруари 2013 година и девет на английски , шест от които отпечатани в *Trakia Journal of Sciences* и три в *Agricultural Science and Technology* .

Към общия набор от документи е приложен списък с 23 цитирания на четири научни труда, две от които в дисертации в чужбина, 19 в чужди списания , от които 12 с общ импакт фактор 12,126, едно в доклад на международна научна конференция и едно в публикация в интернет сайт.

По представения ми за рецензия дисертационен труд ще си позволя следните забележки:

1. Прекалено обемист раздел „Преглед на литературата“
Историческият момент в този част можеше да бъде намален.

2. Неправомерно е завишено нивото на протеин при едната контролна група, който е с 4% по-висок в сравнение с опитните ,отразено в таблица 1 на стр.118.

3. Таблицата на стр.119 не е добре онагледена. Представеното илюстрира ,че стартерния период е след финишерния.

Направените забележки са повърхностни и не оказват последващо влияние върху крайните резултати на изследването.

Преглеждайки всички представени документи и материали по процедурата за придобиване на научната степен „Доктор на науките“, научна специалност „Птицевъдство“ са представени съгласно изискванията на чл.58 / 2/ ПРАСТрУ – Стара Загора. Анализирайки публикационната дейност е видно ,че всички критерии за оценяване за получаване на научни степени са постигнати :

- При необходим брой 10 статии - представени са 12
- Самостоятелни статии – 3 бр – представени са 7
- Водещ автор – 3 бр. – представени 3
- Отпечатани в международни издания – 4бр. – отпечатани 10
- Цитирания – 30 бр. – отразени 23

Считам, че недостига от 7 цитирания се компенсира от останалите критерии.

В заключение: Представената ми за рецензия дисертация за придобиване научната степен „ Доктор на науките“ е един уникален научен продукт ,разглеждащ важни въпроси , влияещи върху продуктивните качества и икономическата ефективност при производството на месо и яйца от породите пъдпъдъци, отглеждани в България. Имайки предвид , че това е произведение ,даващо отговор на много въпроси при отглеждането на този вид птици, предлагам тя да бъде преиздадена в съкратен вариант, за да бъде настолна книга на всички стопани, занимаващи се с това производство.

Анализирайки всичко отразено до тук с убеденост предлагам на почитаемото жури да присъди на доцент д-р Атанас Генчев Генчев научната степен „Доктор на науките“, научна специалност „Птицевъдство“,област на висше образование б.“Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление б.3. „Животновъдство“

29.05.2014 год.
гр.Стара Загора

Рецензент :

/проф.д-рМ.Лалев/